

[Holstein.]

efter denne Lov maa være Adgang til saavel civilt som kriminelt Søgmaal.

Men her er altsaa Forholdet tilsyneladende, at hvis Udvalget mener, at der skal anlægges Sag, saa er det ikke Udvalget, der afgiver Sagen til den offentlige Anklagemyndighed til Afgørelse af, hvorvidt der skal føres Sag frem, men saa er det Udvalget selv, der afgør det, og saa træder den offentlige Anklager automatisk i Virksomhed; Domstolene skal derefter afgøre, hvorvidt der overhovedet skal idømmes Bøde, selv om Aftalen kendes ugyldig som aabenbart urimelig eller som søgt hævdet ved utilbørlige Foranstaltninger. Selv om dette Forhold erkendes ved Domstolen at være til Stede, og der som Følge deraf ikendes Erstatningsansvar, er det ikke givet derfor, at Domstolen alligevel vil idømme Bøde, saa kan det tænkes, den alligevel ikke mener, Forholdet er strafbart. Men ikke desto mindre har hele det offentlige Apparat været mobiliseret ligesom i en almindelig strafferetlig Sag.

Jeg tør nok sige, at det maa med Rette forundre, at Jurister, at aktive Dommere, vil sætte Navn under saadanne Lovbestemmelser, selv om de tilhører et politisk Parti, hvis Medlemmer, fordi de ikke er Jurister, er Tilhængere af en saadan Lovredaktion.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om „aabenbart urimelig“ Aftale maa jeg sige, at jeg i Modsætning til den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti er tilbøjelig til at mene, at den nu foreslaaede Formulering betyder en Skærpelse af den oprindelige Formulering „utilbørlig“, saaledes at der skal stærkere Omstændigheder til, mere tvingende og vitterlige Grunde til, for at man vil finde en Aftale ugyldig, end hvis der kun stod „utilbørlig“. „Aabenbart urimelig“, det vil sige vitterligt urimelig, det vil sige en Urimelighed, som kan dokumenteres, en Urimelighed af en saadan Beskaffenhed, at rettænkende Mennesker, at den almindelige Retsbevidsthed, at honnet Handelsmoral siger: Dette er saa aabenbart urimeligt, at en saadan Aftale bør være ugyldig.

Det er efter min Formening en Begrænsning i Forhold til Udtrykket „utilbørlig“ og for saa vidt en Forbedring. Det er en Begrænsning af lignende Beskaffenhed som den, der staar i Købeloven, en klarende Bestemmelse, saaledes at Bestemmelsen bliver analog med den tilsvarende Bestemmelse i Købelovens § 6. Hvis Bestemmelsen

skal forstaaes paa lignende Maade som den i Købeloven, selvfølgelig under Hensyn til de særlige Forhold, dette Lovforslag omtaler, kan jeg ikke se rettere end, at hele denne Lovs praktiske Betydning bliver meget væsentligt indskrænket. Den vil slet ikke ved Domstolene faa den Betydning, som man utvivlsomt fra de Partiers Side, der har ønsket Lovforslaget vedtaget, havde tiltænkt den, ganske paa lignende Maade, som det gik med Loven om Arbejds- og Erhvervsfrihed.

Lad mig i denne Forbindelse have Lov til at gøre opmærksom paa — det ærede Medlem Hr. Vagn Bro gjorde nogle Modbemærkninger til mig forleden Dag, da vi talte om det ved Behandlingen af Tillægsbevillingsloven —, at der kun er faldet tre Domme, Landsretsdomme og Højesteretsdomme, som foreligger offentligt tilgængelige efter denne Lov, og af disse tre Domme henviser de to udtrykkeligt til Aftalelovens § 38, saaledes at det paagældende Forhold lige saa vel kunde være paadømt efter Aftalelovens § 38 som efter § 1 i Loven om Arbejds- og Erhvervsfrihed. Bortset derfra er der kun een Dom efter § 3 i Lov om Arbejds- og Erhvervsfrihed, og jeg nærer ikke Tvivl om, at i det Tilfælde, den omhandler, kunde der lige saa godt være dømt efter den nye Straffelovs Bestemmelse om Frihedsberøvelse og Tvang mod Person. Denne Lov har altsaa haft overmaade lidt praktisk Betydning, og det maa oprigtigt haabes, at det maa komme til at gaa dette Lovforslag paa lignende Maade, hvis det virkelig er Meningen at slaa saadanne Karteller, Sammenslutninger og økonomiske Aftaler i Stykker, som har den allerstørste erhvervsøkonomiske Betydning med Hensyn til at rationalisere og koncentrere Bedrifterne. Det var et gammelt Venstrekrav i de Aar, vi havde Industrikrise, at Industrien skulde sanere sig selv, og at den industrielle Produktion skulde billiggøres gennem Rationalisering og Koncentrering. Saadan Rationalisering og Koncentrering kan imidlertid ikke foregaa uden økonomiske Aftaler, uden Karteller, som begrænser Produktionen, som fastsætter Prisen, Aftaler, som deler Markeder o. s. v., o. s. v. Disse Aftaler har i mange Tilfælde haft den Betydning, at Priserne har kunnet sættes ned, fordi overflødige Omkostninger er blevet sparet, fordi der har kunnet produceres billigere, men det har i mange Tilfælde medført, at der maatte ofres betydelig Kapital. Nu kunde det meget vel tænkes, at efter at saadanne Operationer, saadan Sanering er foregaaet, kommer der Konjunkturer, som gør yder-